

MONUMENTAAL

Nationaal magazine over wonen, werken en ontspannen in klassieke ambiance

Nederland waterland in oorlogstijd Water als wapen

De vele levens van het Limburgse Kasteel Vaalsbroek

NR 5 | NOVEMBER 2015 | PRIJS € 4,95

Entreegebouw
verrijking voor
*Van Gogh
Museum*

Opvallende aanwinst met state of the art glasconstructies

Entreegebouw verrijking voor Van Gogh Museum

Het Van Gogh Museum in Amsterdam heeft na anderhalf jaar bouwen zijn nieuwe entreegebouw. Een grootschalig publieksevenement in de vorm van de uitreiking van 125.000 zonnebloemen markeerde begin september de feestelijke heropening van het museum met zijn topcollectie van wereldniveau.

HANS VAN HEESWIJK ARCHITECTEN, SCHETSONTWERP KISHO KUROKAWA ARCHITECT & ASSOCIATES (FOTO RONALD TILLEMANN).

KUROKAWAVLEUGEL 1999, NIEUW ENTREEGEBOUW HANS VAN HEESWIJK ARCHITECTEN MET UITERST RECHTS HET RIETVELDGEBOUW UIT 1973 (FOTO RONALD TILLEMANN).

Directeur Axel Rüger, bijzonder ingenomen met de 20 miljoen euro kostende aanwinst, noemt het opvallende gebouw met zijn state of the art glasconstructies een verrijking voor het Van Gogh Museum én het Museumplein.

“Het complex is voorzien van technisch hoogstaande installaties, moderne vloeren en wanden. We hebben nu een ruim en licht ontvangstgebied met garderobes en een geheel vernieuwde museumwinkel. De nieuwe toegang, betere logistiek en het grotere ontvangstgebied stellen ons in staat meer bezoekers te ontvangen. Bovendien sluit het museum nu naadloos aan bij het veranderde Museumplein waarbij alle omliggende culturele instellingen hun entree aan de kant van het plein hebben”.

800 vierkante meter erbij

Met de overkapping van de voorheen verzonken lege ‘vijver’ aan de kant van het Museumplein, is het ‘Van Gogh’ met zijn indrukwekkende verzameling 800 vierkante meter rijker. Het nieuwe glazen ontvangstgebied verbindt het uit 1973 daterende Rietveldgebouw met de tentoonstellingsvleugel zodat de twee museale gebouwen beter worden ontsloten. De door de overkapping extra verkregen vierkante meters verbeteren de bezoekersstroom en bieden meer ruimte voor goede ontvangst en service aan bezoekers. Hierdoor is het museum volgens directeur Rüger beter toegerust voor een groeiend aantal bezoekers in de toekomst.

“Bovendien is het entreegebouw zo flexibel ingericht dat er

meer mogelijkheden zijn voor het organiseren van grotere bijeenkomsten en ontvangsten”.

Wachtzone

Op het Willem Sandbergplein - het plein tussen het Stedelijk Museum en het Van Gogh Museum - is door de gemeente Amsterdam een ruime wachtzone ingericht. Daar kunnen bezoekers die nog geen (online) ticket hebben een kaartje kopen bij een van de kassa’s.

Het schetsontwerp van het nieuwe entreegebouw is getekend door Kisho Kurokawa Architect and Associates, het bureau van de in 2007 overleden Japanse architect Kisho Kurokawa die ook verantwoordelijk was voor de tentoonstellingsvleugel die in 1999 is geopend. De verdere uitwerking van diens schetsontwerp door Hans van Heeswijk architecten toont hoe deze vleugel en de nieuwe entree samen een verrassend nieuw geheel vormen.

’s Avonds straalt het Van Gogh Museum met het entreegebouw nu bovendien als een grote stedelijke lantaarn midden op het Museumplein. Wat tot voor kort een naar het plein toe gesloten, afgekeerd gebouw was, is voortaan een logisch middelpunt van activiteiten.

Logistiek

Architect Hans van Heeswijk wijst erop, dat logistiek in voor- aanstaande museumgebouwen in de wereld steeds belangrijker wordt voor het soepel functioneren. Wachtrijen of opstop-

MONUMENTALE GLAZEN TRAP, GEDRAGEN DOOR GLAZEN BEUKEN (FOTO RONALD TILLEMANN).

LED VERLICHTING IN TRAP (FOTO LUUK KRAMER).

OVERZICHT NIEUWE ENTREEGEBOUW (FOTO RONALD TILLEMANN).

Onbegrepen genie Van Gogh

Vincent Van Gogh was een onbegrepen genie die pas na zijn dood beroemd werd. Als kunstenaar heeft hij blijvende invloed gehad op 19e eeuwse kunst.

Het Van Gogh Museum in Amsterdam bewaart de grootste collectie kunstwerken van zijn hand. Daar worden de verschillende fasen uit het leven van de schilder gedocumenteerd, van kindertijd naar zijn gekwelde emotionele staat in zijn volwassenheid, tot aan zijn dood. Te zien zijn beroemde stukken zoals De Aardappeleters, Zonnebloemen, De Slaapkamer in Arles en Korenveld met kraaien.

De onderwerpen geportretteerd door Van Gogh zijn voornamelijk zelfportretten, stilleven, landschappen en in het bijzonder schilderijen met cipressen, korenvelden en zonnebloemen. In eerste instantie beïnvloed door het landschapsrealisme van de schilders van Barbizon en door de ethische en sociale boodschap van Jean-François Millet, ontdekte hij het impressionisme pas toen hij verhuisde naar Frankrijk. Uiteindelijk ontwikkelde Van Gogh zijn persoonlijke en unieke stijl, met expressieve en krachtige penseelstreken, en heldere en felle kleuren.

pingen in de doorstroming kunnen een domper zetten op de beleving van het bezoek en veroorzaken het onbeheersbaar worden van het gebouw.

“Veel liefhebbers”, aldus Van Heeswijk, “komen in het Van Gogh voor de eerste keer, zeker als het toeristen zijn. Ze willen allemaal graag direct begrijpen hoe het museum functioneert, waar ze moeten zijn, hoe groot het museum is, en een indruk krijgen van hoelang het bezoek ongeveer gaat duren. Als je je als bezoeker goed kunt oriënteren, voel je je snel thuis. Daardoor blijf je langer, beleef je het bezoek als plezieriger en kom je eerder terug. Een zo helder mogelijke indeling en een intuïtief te volgen routing en logistiek zijn voor bezoeker en museum dus van levensbelang”.

Om dat goed te kunnen faciliteren, moet een museumgebouw volgens Van Heeswijk zo overzichtelijk mogelijk zijn. “Een heldere opbouw in bouwvolumes, een uitnodigende en transparante ingang, een open indeling, trappen en liften op zichtbare plaatsen, lange zichtlijnen en doorkijkjes met daglicht op strategische plekken helpen daar enorm bij. Ook een royale entreehal, ruim bemeten gangen en keuzemogelijkheden in de routes zijn van belang. Want niets is zo naar als een gedwongen route in een colonne mensen zonder zelf een richting of volgorde te kunnen kiezen”.

Kaartje kopen

Nog nijpender wordt het proces van wachten en een kaartje kopen volgens Van Heeswijk als dat niet meer in het gebouw

ARCHITECT HANS VAN HEESWIJK: “LOGISTIEK WORDT IN VOORAANSTAANDE MUSEUMGEBOUWEN STEEDS BELANGRIJKER VOOR HET SOEPEL FUNCTIONEREN”.

Ruim vijfhonderd nieuwe producten in museumwinkel

De museumwinkel in het splinternieuwe entreegebouw van het Van Gogh Museum in Amsterdam herbergt ruim 500 nieuwe producten.

Bij de samenstelling van het assortiment is onder meer samengewerkt met Dutch Designers. Onder hen Hester van Eeghen, Tord Boontje, Edward van Vliet en Droog Design. Daarnaast zijn bijzondere producten gemaakt in samenspraak met internationale merken als Jaeger LeCoultre, Gassan Diamonds, SMAAK en Pommery.

Alle artikelen zijn gebaseerd op werken van Vincent van Gogh en ingedeeld in *Souvenirs*, *Design* en *Exclusive*. De nieuwe formule laat de museumwinkel volgens directeur Axel Rüger beter aansluiten op de bezoekers en verlengt hun museumervaring door iets te bieden wat bij hen past.

Souvenirs

Souvenirs zijn er legio. Voor iedereen die een blijvend aandenken wil zijn er mokken, magneten, ansichtkaarten en reproducties die in

de bekende gele kartonnen driehoeken over de hele wereld worden meegenomen.

Opvallend zijn de grappige souvenirs zoals een *Zonnebloemen* honden t-shirt, tuingeveerderschap van *Vlinders* en *Klaprozen* en een fietsbel met *Amandelbloesem*.

Design

Voor de hedendaagse ontwerpen en producten van Design ging het Van Gogh Museum in zee met internationaal bekende Nederlandse ontwerpers die zich lieten inspireren door het leven en specifieke werken van Vincent van Gogh. Zo zijn er sieraden van Tord Boontje en t-shirts van het jonge bureau Puik Art dat *Zonnebloemen* en *Amandelbloesem* een moderne vertaling heeft gegeven.

Edward van Vliet heeft op basis van het schilderij *Courtisane* (naar Eisen) een lijn interieuraccessoires zoals kussens ontworpen, en Hester van Eeghen heeft naast een opvallende lijn tassen een zijden sjaal gemaakt gebaseerd op *De zaaier*. Droog Design heeft zich laten inspireren door het werk *Landschap met huizen*

en heeft glasservies ontworpen. Het iconische maar redelijk donkere schilderij *De aardappelers* komt op een nieuwe manier tot leven door bordjes ontworpen door &Klevering.

Exclusive

Exclusive is voor bezoekers die op zoek zijn naar kwaliteit en luxe. Het vakmanschap en de kwaliteit van een select aantal internationale merken heeft geleid tot de cocreatie en coproductie van hoogwaardige en kwalitatieve merkproducten, waarbij gebruik is gemaakt van bijzondere werken van Vincent van Gogh.

Zo ontwikkelde Gassan een diamanten juwelentlijn gebaseerd op *Zonnebloemen*, *Amandelbloesem* en *Irissen* en Jaeger LeCoultre een unieke versie van het Reverso horloge met een handbeschilderde emailen wijzerplaat van *Zonnebloemen*.

Maar er zijn ook kleinere luxe producten met een Van Gogh touch, zoals chocolade in samenwerking met Urban Cacao en een miniflesje champagne ontwikkeld door Pommery.

PORTEMONNEE, ONTWERP HESTER VAN EEGHEN

BALKONSCHEPJE MET HARKJE

SCHAALTJES, ONTWERP &KLEVERING.

mogelijk is, maar buiten moet plaatsvinden. Die problematiek speelde ook bij het Van Gogh Museum.

Het Rietveldgebouw was opgezet voor circa 60.000 bezoekers, en had voldoende reserve voor een toenemend aantal belangstellenden gedurende de jaren daarna. Dat aantal groeide echter van meet af aan explosief. In 1986 waren het er al 600.000. Voor de eerste grote publiekstentoonstelling, in het 'Van Gogh-jaar' 1990, toen nog alleen in het Rietveldgebouw, werden een miljoen bezoekers verwacht.

Daarvoor werd de indeling van de begane grond van het gebouw destijds al gewijzigd. Het werkelijke aantal bedroeg echter meer dan 1,2 miljoen. Ook daarna is het bezoek verder toegenomen.

Van Heeswijk: "Het gebouw en de indeling (vooral van de begane grond – red.) zijn er regelmatig voor aangepast en gewijzigd. In de jaren negentig is het gebouw uitgebreid met een kantoortoren en de Kurokawavleugel voor tijdelijke tentoonstellingen. Dat bleek niet voor iedereen geslaagd: veel bezoekers konden die vleugel maar moeilijk vinden. De route, vanaf de entree in het Rietveldgebouw, eerst twee verdiepingen naar beneden, daarna een rondgang langs een verdiepte vijver en ten slotte om de hoek weer omhoog, is nooit logisch geworden".

Succesvol

Anno 2015 is het Van Gogh Museum zeer succesvol. Het ontvangt als kleinste museum aan het Museumplein (na het Rijksmuseum en het Stedelijk – red.) jaarlijks ruim 1,5 miljoen bezoekers en dit aantal zal naar verwachting de komende jaren toenemen tot twee miljoen.

Het gebouw betreden en daarna binnen in de hal een toegangkaartje kopen was allang niet meer mogelijk. Bezoekers stonden in lange rijen op het smalle trottoir van de Paulus Potterstraat geduldig op hun beurt te wachten om buiten bij de kassa op het bordes een kaartje te bemachtigen en daarna naar binnen te mogen. De rijen werden langer en drukker terwijl de ruimte op straat beperkt is; trams en touringcars rijden er vlak langs. Een nieuwe oplossing was nijpend. Een bijkomende wens van het museum was het faciliteren van evenementen en bijeenkomsten buiten de reguliere openstellingen voor exposities om. Behalve bijeenkomsten voor sponsors, lezingen of concerten zijn er in het Van Gogh Museum inmiddels ook succesvolle events op vrijdagavond. Voorheen vonden die plaats in het atrium van het Rietveldgebouw, waarvoor het hele museum geopend moest blijven.

Uitnodigend

Architectonisch zou je de entreehal volgens Van Heeswijk kunnen zien als een overdekte buitenruimte of een verdiept plein aan de voetgangersboulevard over het Museumplein. Van buitenaf is de entreehal en daarmee het museum nu heel uitnodigend.

Na het Museum of the Image/MOTI Breda, Hermitage Amsterdam, de uitbreiding van het Mauritshuis in Den Haag en Museum MORE in Gorssel is het nieuwe entreegebouw voor het Van Gogh Museum het meest recente en inmiddels vijfde museumproject, verwezenlijkt door Hans van Heeswijk architecten.

CENTRALE HAL ALS ONTMOETINGSPLEIN ONDER HET GEWELFDE GLAZEN DAK (FOTO LUUK KRAMER).

